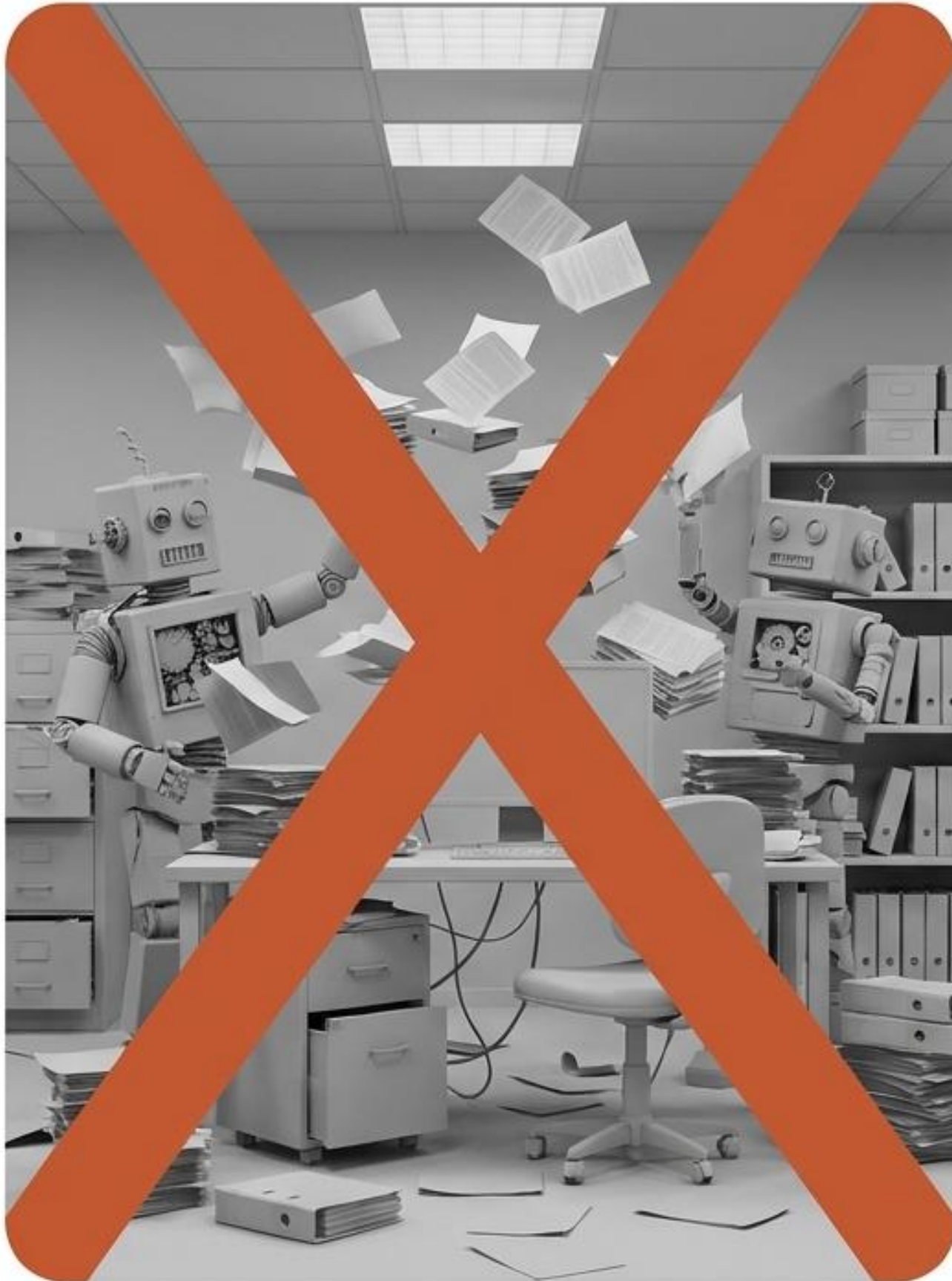

SOSYAL BİLİMLER VE PSİKOLOJİ MESLEKLERİNİN GELECEĞİ

Anthropic Mart 2026 Raporu:
Veliler İçin Stratejik Analiz

Hazırlayan: Prof. Dr. Kaan Zulfikar Deniz

Boş Ofis Efsanesi

- 2026 için öngörülen kitlesel beyaz yaka işten çıkarma dalgası gerçekleşmedi.
- Ofisler hala dolu. İşsizlik kuyrukları analistler veya pazarlamacılarla dolup taşmıyor.
- Neden yanıldılar? Çünkü yapay zekayı sadece laboratuvardaki teorik yetenekleriyle ölçtüler.

Teorik potansiyel ile gerçek dünyadaki entegrasyon sürtünmesi birbirine karıştırıldı.

Yeni Kritik Ölçüt: Gözlemlenen Maruziyet

Anthropic araştırmacıları, paniği durdurmak için meslekleri mikro görevlere böldü ve üç zorlu soru sordu:

1. Teorik Kapasite: Yapay zeka bu işi teknik olarak yapabilir mi?

2. Şirket Davranışı: İşletmeler bu görevi gerçekten yapay zekaya veriyor mu?

3. Otonomi Seviyesi: Yapay zeka bağımsız mı çalışıyor, yoksa sadece bir destek aracı mı?

Sonuç: Teorik Yapabilirlik ile Gözlemlenen Kullanım arasında devasa bir uçurum var.

Teori ve Gerçeklik Arasındaki Uçurum

Psikoloji

85%

Teorik Kapasite

Terapi desteđi, veri analizi ve modelleme potansiyeli yüksek,

Terapi desteği, veri analizi ve modelleme potansiyeli yüksek, ancak uygulama sınırlı.

20%

Gözlemlenen Gerçek Kullanım Oranı

Büyük veri analizi, toplumsal modelleme için güçlü araçlar mevcut, fakat entegrasyon yavaş.

Büyük veri analizi, toplumsal modelleme için güçlü araçlar mevcut, fakat entegrasyon yavaş.

Diđer Sosyal Bilimler (Sosyoloji, Antropoloji, vb.)

90%

Teorik Kapasite

25%

Gözlemlenen Gerçek Gerçek Kullanım Oranı

Neden Bu Kadar Düşük?

Sıkı yasal kısıtlar, özel yazılımlar ve operasyonel engeller. Çođu görev hala süreci doğrulayacak Döngüdeki Bir İnsana (Human in the loop) ihtiyaç duyuyor.

Hedef Tahtasındaki Sürpriz Kitle

- Geçmişteki fabrika robotik devrimi fiziksel emeği hedef almıştı.
- Yapay zeka devrimi ise tam tersine, bilgi ekonomisinin en eğitimli profesyonellerini (lisans/yüksek lisans mezunlarını) eşi benzeri görülmemiş bir şekilde sıkıştırıyor.

Ancak asıl tehlike işten çıkarılmaları değil...
Asıl tehlike binaya hiç girememeleri.

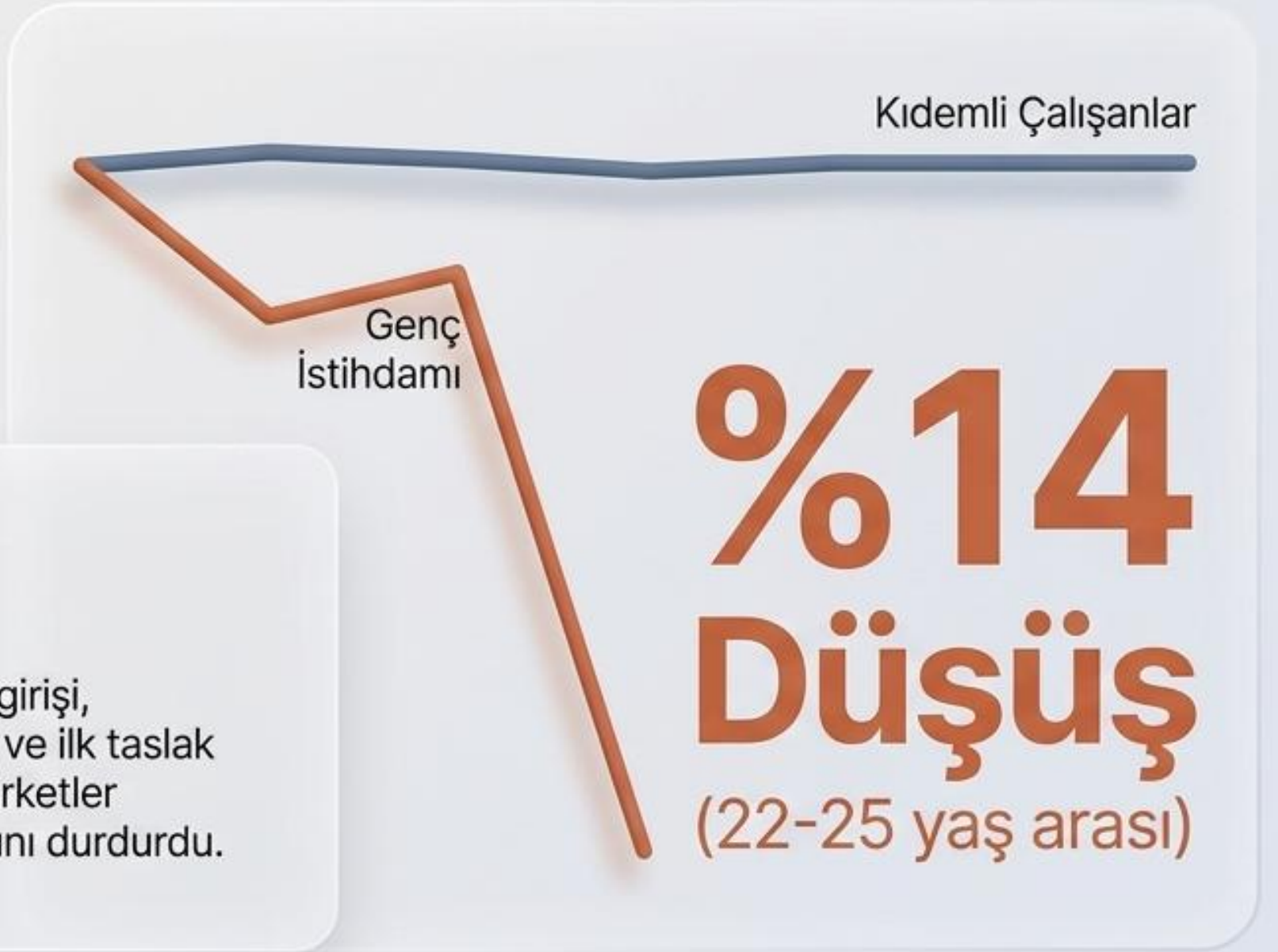
Asıl Büyük Tehdit: Sessiz Erozyon

Deneyimliler Korunuyor

Şirketler kıdemli çalışanlarını işten çıkarmıyor.

Çaylak Alımları Duruyor

Yapay zekanın temel veri girişi, başlangıç düzey kodlama ve ilk taslak üretimini üstlenmesiyle, şirketler sessizce yeni mezun alımını durdurdu.

Yapay zeka ani bir işten çıkarma dalgası değil,
giriş seviyesi fırsatların sessizce aşınmasıdır.

Kırık Kariyer Basamağı

Giriş seviyesi görevler geleneksel olarak yeni mezunlara pratik uzmanlık kazandıran basamaklardı.

Giriş seviyesi görevler tamamen otomatikleşirse, deneyimsiz çalışanlar (çocuklarımız) o ilk tecrübeyi nasıl kazanacak?

Gelecek neslin binaya girmesi engelleniyor.

Alan Analizi: Sosyal Bilimler ve Araştırma

Bugünkü Durum:

Görevlerin %77'si yapay zeka desteklenebilir durumda (Fiili kullanım %25-30). Temel kullanım: Literatür taraması, veri temizleme.

Gelecek (2030): Ajanlaşma (Agentic AI)

Sosyal bilimciler anket için aylar harcamak yerine, yapay zeka ajanlarına karmaşık araştırma tasarımları verip saniyeler içinde simüle edecekler.

Risk Uyarısı: Giriş seviyesi işlerin %60'tan fazlasının otomatize olma riski en yüksek bu alanda.

Bugün vs. 2030

Alan Analizi: Medya, Pazarlama ve İletişim

Bugünkü Durum: En Yüksek Maruziyet

Pazar araştırma analistlerinin %65'i, içerik üreticilerinin %50'si aktif AI baskısı altında.

Gelecek (2030): Yaratıcı Yönetmenlik

Rutin içerik AI'a devredilecek. İnsanın asıl görevi; üretilen içeriğin etik denetimi, marka uyumu ve stratejik yönlendirmesi olacak.

Risk Uyarısı: Yüksek eğitim ve yüksek maaş, bu sektörde otomasyona karşı koruma sağlamıyor.

Bugün vs. 2030

Alan Analizi: Psikoloji ve Danışmanlık

Bugünkü Durum:

En dirençli alan. Maruziyet %40 civarında ve sadece idari/dokümantasyon yükünü kapsıyor. Etik nedenlerle devir çok düşük.

Gelecek (2030): AI Destekli Terapi (Augmented Therapy)

Yapay zeka asistanı biyometrik verileri analiz edip bilişsel ödevler verirken, insan derin empatiyi yönetecek.

Avantaj Noktası: İnsan-insan etkileşimi bariyeri sayesinde en güvenli meslek gruplarından biri.

Gelecek Projeksiyonu: Karşılaştırmalı Matrix

Meslek Grubu	Teorik Kapasite	Gözlemlenen Maruziyet	2030 Beklentisi
Pazar Analistleri	%85+	%65	Tam Otomasyona Yakın
Medya / Yazarlık	%83	%50	Yaratıcı Yönetmenlik
Sosyal Bilimciler	%77	%18	Ajan Destekli Araştırma
Psikologlar	%40	%12	Hibrit Danışmanlık

Veliler İçin Strateji: Rekabet Etmeyin, Yönetin

Çocuklarımızı yapay zekadan daha hızlı kod yazan veya daha hızlı metin üreten işçiler olarak yetiştiremeyiz.

Yapay Zeka = Yüklenici (Automation)

Rutin işleri, veri temizlemeyi ve ilk taslakları yapan işçi.

Çocuğunuz = Mimar (Augmentation)

Stratejiyi kuran, yön veren, etik sınırları belirleyen ve makinenin ürettiğini yönetecek olan vizyoner.

Gelecek İçin 3 Altın Kural

1. Derin İnsan Etkileşimine Odaklanın

Makinelerin taklit edemeyeceği empati, kriz yönetimi ve yüz yüze iletişim becerilerini geliştirin.

2. Komut Veren Olmayı Öğretin

Yapay zekayı bir tehdit değil, bir orkestra olarak görmelerini sağlayın. İyi soru soranlar, iyi kod yazanları geçecek.

3. Çok Yönlü Kariyerlere Hazırlanın

Kırık kariyer basamaklarını aşmak için tek bir mesleğe değil, disiplinler arası esnekliğe yatırım yapın.

SOLOROTA
Yapay Zeka Destekli Bireyselleştirilmiş Öğretim

SoloRota ile Mimarları Yetiştirmek

SoloRota, çocuklarınızı sadece akademik olarak değil, bu yeni Yaratıcı Yönetmen ve Mimar rollerine hazırlamak için tasarlandı.

- **Yapay Zeka Destekli Bireyselleştirilmiş Öğretim:** Teknolojiyi tüketen değil, teknolojiyi kişisel gelişimi için yöneten bir nesil.
- Raporda belirtilen geleceğin en güvenli çalışma modeliyle birebir örtüşen eğitim stratejisi.

Geleceği Birlikte Őekillendirelim

Bu raporu, çocuğunuzun kariyer planlamasında bir rehber olarak kullanmak için **kaydedin** ve yapay zeka & eğitim entegrasyonu hakkında daha fazla içerik için bizi takip edin.

Takip Et

Kaydet

@solorotacom

@prof.dr.kaan_zulfikar_deniz